

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

Національний фармацевтичний університет

Кафедра ботаніки

МАТЕРІАЛИ

I Міжнародної науково-практичної internet-конференції

**«ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ
ДОСЛІДЖЕННЯ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН»**

**«ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ И ПРАКТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ
ИССЛЕДОВАНИЯ ЛЕКАРСТВЕННЫХ РАСТЕНИЙ»**

**"INVESTIGATIONS OF MEDICINAL PLANTS –
THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS"**

20-21 березня 2014 року

м. Харків, Україна

Харків 2014

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

Національний фармацевтичний університет

Кафедра ботаніки

**«ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ
ДОСЛІДЖЕННЯ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН»**

МАТЕРІАЛИ

I Міжнародної науково-практичної internet-конференції

20-21 березня 2014 року

м. Харків, Україна

Видавництво НФаУ

Харків 2014

УДК: 615:581/.582

Редакційна колегія: проф. Гонтова Т. М. (голова), доц. Кічимасова Я. С., ас. Опрошанська Т. В.

Укладачі: Кічимасова Я. С., Опрошанська Т. В.

Відповідальний секретар: Кічимасова Я. С.

Теоретичні та практичні аспекти дослідження лікарських рослин : матеріали I Міжнародної науково-практичної internet-конференції (м. Харків, 20-21 березня 2014 р.) /редкол. : Т. М. Гонтова, Я. С. Кічимасова, Т. В. Опрошанська. – Х. : Вид-во НФаУ, 2014. – 282 с.

Збірник містить матеріали I Міжнародної науково-практичної internet-конференції студентів, магістрантів, аспірантів, викладачів, науковців та практиків.

Розглянуто питання щодо визначення місця ботаніки у підготовці спеціалістів фармації, висвітлення напрямків наукової роботи спеціалістів фармацевтичної галузі, що стосуються питань фармакогностичного вивчення лікарських рослин та лікарської рослинної сировини, розробки рослинних субстанцій на їх основі, проведення контролю якості сировини, субстанцій та препаратів України, країн ближнього та дальнього зарубіжжя.

Для широкого кола наукових, науково-педагогічних і практичних працівників, що займаються питаннями ботаніки, фармакогнозії та фармації в цілому.

Матеріали подаються мовою оригіналу.

За достовірність матеріалів відповідальність несуть автори.

УДК: 615:581/.582

Фітохімічне вивчення компонентів суцвіть *Tagetes erecta* L флори України**Малюгіна О. О.***Кафедра фармакогнозії, фармацевтичної хімії та технології ліків ФПО**Запорізький державний медичний університет, м. Запоріжжя, Україна*MaluginaEA@gmail.com

Сучасна фармакологія приділяє значну увагу лікарським засобам природного, насамперед – рослинного походження. Цей фактор зумовлює зростання інтересу до рослин, що широко застосовуються у народній медицині, але ще не визнані як лікарські офіційною наукою. Чорнобривці прямостоячі (*Tagetes erecta* L.) – одна за таких рослин. Настояї та відвари чорнобривців широко застосовуються к народній медицині Америки, Індії, Африки та багатьох інших країн для лікування широкого спектру захворювань [1, 3, 6]. Екстракти чорнобривців у експерименті виявляють гепатозахисну, адаптогенну, антиоксидантну, протигрибкову та протимікробну активність [2, 5]. За даними літературних джерел, рослина містить широкий спектр біологічно активних речовин, у тому числі ефірну олію, флавоноїди, каротиноїди та ін. [1, 6]. Слід зауважити, що кількісний та якісний склад рослинної сировини рослин роду *Tagetes* L. не є постійним та залежить від багатьох факторів, у тому числі від місця збирання сировини [4].

Метою роботи є дослідження фітохімічного складу суцвіть чорнобривців прямостоячих флори України як перспективних джерел для отримання нових фітопрепаратів.

У якості рослинної сировини обрані суцвіття чорнобривців прямостоячих сорту «Гаваї», зібрані у період вегетації (липень-вересень) 2013 р. на території Запорізької обл.

Дослідження проводились методами спектрофотометрії, газорідинної хроматографії – мас-спектрометрії, високоефективної рідинної хроматографії та ін.

Нами було визначено вміст основних біологічно активних речовин суцвіть чорнобривців прямостоячих, а саме: каротиноїдів, флавоноїдів, амінокислот та ефірної олії. Встановлено, що суцвіття чорнобривців прямостоячих сорту «Гаваї» містять до $0,50 \pm 0,04\%$ ефірної олії, у складі якої ідентифіковано до 18 компонентів, 6 з яких – вперше. Основними компонентами отриманої ефірної олії є піперітенон, піперітон, спатуленол, пара-цимен-8-ол,

нонакозан, трікозан, гептакозан. Вміст каротиноїдів становить до $162,5 \pm 16,3$ мг%, флавоноїдів - до $5,62 \pm 0,29$ %. Також у складі суцвіть чорнобривців прямостоячих визначено до 15 амінокислот, у тому числі – незамінних.

За результатами проведених досліджень суцвіття чорнобривців прямостоячих сорту «Гаваї» містять значні кількості важливих біологічно активних речовин і є перспективною сировиною для отримання нових лікарських засобів.

Література

1. Кьосев П. А. Лекарственные растения: самый полный справочник / П. А. Кьосев. – М.: Эксмо – Пресс, 2011. – 939 с.
2. Antinociceptive and Anti-Inflammatory Effects of Solvent Extracts of *Tagetes erectus* Linn (Asteraceae) / N.V. Shinde, K. G. Kanase, V. C. Shilimkar [et al.] // *Tropical Journal of Pharmaceutical Research*. – 2009. – 8 (4). – P. 325 -329.
3. Characterization and Yield Evaluation of essential Oils from different *Tagetes* species / M. Marotti, R. Piccagila, B. Biavati [et al.] // *Journal of Essential Oil Research* – 2004. – Vol. 16, № 5 – P. 440 – 444.
4. Kumar A. Influence of Integrated Nutrient Management on the Yield attributes and uptake of nutrients by *Tagetes erecta* (Marigold-A. Yellow) in semi-arid eastern plain zone of Rajasthan / A. Kumar, R. Lal. – [www.http://natres.psu.ac.th/Link/SoilCongress/bdd/symp14/1662-t.pdf](http://natres.psu.ac.th/Link/SoilCongress/bdd/symp14/1662-t.pdf)
5. Phytochemicals and Their Biological Activities of Plants in *Tagetes* L. / L. Xu, J. chen, H. Qi et al. // *Chinese Herbal Medicines*. – 2012. – Vol. 4. – №2. – P. 103 – 117.
6. Priyanka D. A Brief Study of Marigold (*Tagetes* Species): a Review / D. Priyanka, T. Shalini, V. K. Navneet // *International Research Journal of Pharmacy*. – 2013. – 4 (1). - P. 43 – 48.

Обоснование разработки космоцевтического средства на основе лекарственного растительного сырья Кривчикова Ю.В.....	102
Перспективы использования лекарственных растений в косметических средствах для коррекции инволюционных изменений кожи Крюкова А.И., Ковалева Т.Н.....	104
Пошук перспективних рослин з метою розробки складу збору для лікування варикозної хвороби вен Куценко С.А.....	106
Перспективи створення нових лікарських засобів на основі Бар деяких рослин роду <i>Rhododendron</i> Левашова О.Л., Гапоненко В.П.....	107
Анатомічна діагностика рослин родини айстрові, портулакові, тутові Липовецький П.В., Ткаченко М.Ф., Баранчикова О.С.....	108
Дослідження елементного складу перспективних видів роду <i>Polygonum</i> L.Лукіна І.А., Мазулін О.В.....	110
Кора берези бородавчастої – перспективне джерело лікарської сировини. Мала О.С.....	112
Фітохімічне вивчення компонентів суцвіть <i>Tagetes erecta</i> L флори України Малюгіна О. О.....	113
Дослідження елементного складу кореня бораго лікарського та субстанції, отриманої з даного виду сировини Машталер В.В., Гонтова Т.М.....	115
Визначення вмісту гідроксикоричних кислот у траві <i>Veronica prostrata</i> L. Мілян І.І.....	117
Перспективи створення фітопрепаратів на основі якону (<i>Polymnia sonchifolia</i>) - нової лікарської рослини в Україні Міщенко Л.Т., Дуніч А.А., Дашенко А.В.....	118
Параметри антиоксидантної системи у печінці щурів з карциномою Герена за умов введення препарату «ГРІН-Р» Моргаєнко О.О., Раєцька Я.Б., Остапченко Л.І.....	120
Дослідження динаміки вилучення флавоноїдів з трави <i>Tropaneolium majus</i> L. Намака Ю.В.....	122
Вибір оптимального екстрагенту для одержання екстракту трави льонку звичайного Омельченко З. І., Нерод К. С.....	123